

I. Общи указания

1. Файлът следва да бъде наименован съобразно съответните указания на МФ.
2. Таблиците са защитени и информация може да се нанася само в определени полета.
3. Не следва да се правят опити за изтриване или вмъкване на редове, колони и отделни таблици.
4. Не следва да се правят опити за промяна на наименованието на отделните таблици.
5. Не следва да се правят опити за промяна на формата на данните.
6. Знакът "x" в някои полета от различните таблици означава, че в тях не следва да се въвеждат или да се получават като изходни данни суми (например, не може да има начално кредитно салдо по сметки за дълготрайни активи и материални запаси). Защрихованите в сиво полета със знак "x" в оборотните ведомости означават, че за тези сметки не може да има отчетни данни за 2017 г. (например за сметка 7170) в отчетността на бюджетната организация.
7. Полетата за ръчно въвеждане на суми във всички таблици се попълват *в ЛЕВОВЕ със стотинки*.
8. В полетата за ръчно въвеждане на суми се попълват само числа. Не следва да се вписват буквени или други символни означения.

II. Указания за таблица 'Status'

9. В тази таблица се маркира чрез избор от падащото меню в клетка K4 дали файлът, който се попълва, съдържа само данни на отделна отчетна единица или това е файлът, който съдържа агрегираните данни за цялата система на първостепенния разпоредител, ДВУ и БАН (файлът, който се изпраща на МФ).
10. Коректното попълване на тази таблица е от особена важност, тъй като от него зависи коректното прилагане на консолидационните корективни записвания за елиминирани вземания и задължения между отчетни единици в системата на първостепенния разпоредител, ДВУ и БАН (а за общините и произтичащите от разчети приходи и разходи).
11. В таблица 'Status' са заложили контроли за равенства по сметките за вътрешни разчети, касови и некасови трансфери (сметки от *подгрупи 450, 750 и 760*). В случай, че във файла с агрегираните данни за цялата система на първостепенния разпоредител с бюджет, ДВУ или БАН нетното салдо на съответната сметка за вътрешни разчети/касови трансфери или некасови трансфери не е равно на нула, ще се появят в тази таблица съобщения за неравенства. При наличието на такова неравенство ще се появи съобщение и в таблици 'BALANCE-SHEET-2017-leva', 'BALANCE-SHEET-2017', 'Income-2017-leva' и 'Income-2017'.
12. В таблица 'Status' са заложили и контроли за индикиране на случаите, когато нетното салдо на *съответната сметка от подгрупа 468* във файла, който ще се представя в МФ, *не е равно на нула*. Ако е налице такава ситуация, ще се появи съответното съобщение в клетки N2 и/или N6, съпроводено със съобщение в клетка N4/N8, че салдото трябва да е равно на нула и следва да се отстрани грешката, и със съобщение "ДА" в клетка P4/P8.
13. Тъй като в повечето случаи *съответната сметка 468X* отразява разчети само в рамките на системата на първостепенния разпоредител с бюджет, ДВУ, БАН, наличието на нетно салдо (т.е. началното или крайното салдо на *сметка 468X* общо за трите отчетни групи/стопански области, отразено в колони AK/AL, респективно в колони AO/AP, на таблица 'TRIAL-BALANCE' не е равно на нула) е индикация за грешка, която следва да се отстрани. След като се отстрани грешката в оборотната ведомост (т.е. нетното салдо стане нулево) съобщенията в клетки N2/N6, N4/N8 и P4/P8 ще изчезнат.
14. В редките случаи (доколкото има такива), когато салдото по *съответната сметка 468X* отразява разчет за СЕ на *други* първостепенни разпоредители с бюджет, ДВУ, БАН, общини и социалноосигурителни фондове, (т.е. наличието на сума, различна от нула в нетното салдото не е грешка), тогава от клетка P4/P8 се избира "НЕ", в резултат на което ще се появи съответното съобщение в клетка R4/R8 и текстът "ДА" в клетка T4/T8, а съобщенията в клетки N2/N6, N4/N8 и P4/P8 ще изчезнат.
15. За визуализираните съобщения в клетки N2/N6, N4/N8 и P4/P8 ще фигурира съответното съобщение в таблици 'BALANCE-SHEET-2017-leva' и 'BALANCE-SHEET-2017', което ще се изчезне, когато се отстрани грешката съгласно т. 13 или се потвърди наличието на салдо съгласно т. 14.
16. В таблица 'Status' е заложило и появяването на съобщения за грешни крайни салда и за неравенства в началните салда. Ако са налице такива грешки съответните съобщения ще се появят в тази таблица в интервала от клетки R21:R39, а за общините - и клетка B2.
17. За визуализираните съобщения в клетки R21:R29 ще фигурират съответните съобщения в таблици 'BALANCE-SHEET-2017-leva' и 'BALANCE-SHEET-2017', както и в таблиците 'Income-2017-leva' и 'Income-2017', които ще изчезнат след отстраняване на съответните неравенства и грешки.

III. Указания за таблица 'TRIAL-BALANCE'

18. В тази таблица се включват данните от оборотните ведомости по трите отчетни групи.
19. Подлежат на ръчно въвеждане началните салда и дебитните и кредитните обороти по съответните сметки на отчетна група "БЮДЖЕТ" и отчетна група "Други сметки и дейности" (ДСД). Крайните салда се получават автоматично. В тази таблица данните за **отчетна група**

"Сметки за средства от Европейския съюз" (СЕС) не се въвеждат - те се получават автоматично от данните, въведени в таблици 'NF-KSF-TRIAL-BAL-2017', 'RA-TRIAL-BAL-2017', 'DES-TRIAL-BAL-2017' и 'DMP-TRIAL-BAL-2017'.

20. В тази таблица се посочват съответните индивидуални данни на бюджетната организация (наименование, БУЛСТАТ, код по ЕБК и др.) чрез попълване на съответните клетки. Така разнесени, тези данни автоматично ще се появят и в другите таблици.
21. В случай, че файлът се използва за попълване на данни за конкретна бюджетна единица, а не за изготвяне на сборен баланс и оборотна ведомост, текстовете /с б о р е н/ и /СБОРНА/ може да се изтрият.
22. Редове 13 и 890 за съответните колони показват сумата на дебитните и кредитните салда и обороти.
23. Ред 829 за съответните колони показва сумата на дебитните и кредитните салда и обороти на сметките от раздели 1 - 7, а ред 888 - съответните суми от раздел 9.
24. В таблицата са заложили контроли за равенство на дебитните и кредитните салда и обороти. При постигнато равенство съответните полета на редове 2 и 4 ще показват състояние "О К". При неравенство на данните, в тези полета на червен фон ще се изписва текстът "НЕРАВНЕНИЕ !" (този текст ще фигурира в процеса на въвеждане на данните, но при правилно приключване на въвеждането на данните ще се покаже текстът "О К"). Тези контроли идентифицират само неравенството между дебитите и кредитите в общите суми.
25. В таблицата след колона "AI" ще фигурират обобщените данни от трите отчетни групи (стопански области). Тези данни се получават автоматично и не следва да се правят опити за въвеждане на суми в тези полета. Възможно е при коректно попълване на данните в трите оборотни ведомости в таблицата след колона "AI" да се появи текстът "НЕРАВНЕНИЕ !" в резултат от сумирането на данните от трите отчетни групи. В тези случаи може да се приема, че е налице равенство в данните.
26. От ред 898 до ред 911 фигурират данни, необходими за баланса, които се получават автоматично и тези полета не подлежат на ръчно въвеждане.
27. В таблицата са заложили и съответните съобщения и контроли за допустимост на крайни салда. В случай, че в резултат на нанасяне на данни се окаже, че дадена сметка в БЮДЖЕТ и ДСД е с недопустимо крайно салдо (например сметка за задължения да фигурира с крайно дебитно салдо), в колона AV (за БЮДЖЕТ), респективно в колона AX (за ДСД) на реда за съответната сметка ще се маркира неравенството (За СЕС подобни контроли и съобщения за грешни крайни салда на ниво индивидуална сметка са заложили в четирите отделни таблици).
28. В случай на грешни крайни салда в някоя от трите отчетни области (БЮДЖЕТ, СЕС или ДСД), в клетките, разположени в колони AV:AX, редове 8:13 ще се визуализират съобщения за брой грешни крайни салда в съответната отчетна група (стопанска област). Съобщение за грешни крайни салда ще се появи на червен фон и в клетка H13 (подобни съобщения ще се визуализират в клетки V10:V113 и клетка H13 и във всяка една от четирите таблици за отделните оборотни ведомости на СЕС, ако има такива грешки).

IV. Указания за таблица 'Cash-deficit'

29. В тази таблица се попълват данните за бюджетното салдо за съответния отчетен период, което фигурира в отчетите за касовото изпълнение на бюджета, сметките за средствата от Европейския съюз и сметките за чужди средства.
30. Въведените в тази таблица данни се използват за целите на автоматично изчисляване на агрегирано ниво (сектор "Държавно управление" и неговите подсектори) на коригираното с ефекта от измененията на вземания и задължения (приходно-разходни позиции) бюджетно салдо и съпоставката на данните за този показател, изчислен по трите бази - касова основа, коригирана касова основа и на начислена основа.

V. Указания за таблица 'Provisions-2017'

31. В тази таблица се разнася информация за провизиите на вземанията и някои корективи на активи и пасиви, съгласно съответните указания на МФ.
32. В таблицата са заложили контроли (редове 78-92) за равенство на сумите, попълнени в справката, с началните и крайните крайните салда на сметки 539 и 589, 4915-4918, 4960-4962, 1593 и 1594, 1527 и 1528, 1917 и 1918, 1927 и 1928, и 4970, фигуриращи в таблица 'TRIAL-BALANCE'. При неравенство на данните, в съответните полета на червен фон ще се изписва текстът "НЕРАВНЕНИЕ !", а на редове 78-92 ще фигурират суми, различни от нула.
33. В тази таблица се въвеждат и имената на главния счетоводител и ръководителя, които ще подписват баланса и отчета за приходите и разходите.

VI. Указания за таблица 'Intra-Balances'

34. В тази таблица се попълва информация за насрещните вземания и задължения между отчетните единици в рамките на системата на първостепенния разпоредител с бюджет, ДВУ и БАН. За целите на елиминиране на тези насрещни вземания и задължения в сборния баланс за системата на първостепенния разпоредител, ДВУ и БАН.
35. Таблицата се попълва само при изготвяне на годишната оборотна ведомост.

36. По-подробни указания за попълване се съдържат в самата таблица.

VII. Указания за таблица 'Municipal-Bal'

37. Тази таблица се попълва само от ОБЩИНИТЕ и техните подведомствени разпоредители!

38. Таблицата се попълва само при изготвяне на годишната оборотна ведомост.

39. В тази таблица се попълва информация за разшифровка на салда по някои сметки за разчети на общините, извън тези, които са посочени в таблица 'Intra-Balances', за целите на елиминиране на вземания и задължения между общински единици в рамките на дадена община и произтичащите от това корекции в общия размер на отчетените приходи и разходи за цялата първостепенна система.

40. По-подробни указания за попълване на таблицата се съдържат в самата таблица.

VIII. Указания за таблица 'R & E data-2016'

41. В тази таблица се въвеждат данните за **салдата на сметки 1001 и 1101 и на сметките от раздели 6 и 7 от предходната година** преди приключвателните операции по сметките от раздели 6 и 7.

42. Данните се въвеждат по отделни отчетни групи (стопански области) БЮДЖЕТ, СЕС и ДСД.

43. На **редове 833 и 835** са заложили контроли за равнение с отчета за приходите и разходите (таблица 'Income-2017-leva') и баланса (таблица 'BALANCE-SHEET-2017-leva').

IX. Указания за таблици 'BALANCE-SHEET-2017-leva' и 'BALANCE-SHEET-2017'

44. Данните в тези таблици се получават автоматично и в тях не се въвежда ръчно информация.

Данните за имената на гл. счетоводител и ръководителя се получават автоматично в тези таблици.

45. Информацията в тези две таблици е идентична - в 'BALANCE-SHEET-2017-leva' тя е представена в левове, а в 'BALANCE-SHEET-2017' - в хил. лв.

46. В позициите **"Задбалансови активи"** и **"Задбалансовите пасиви"** се включват само условните активи и пасиви, а не салдата на всички задбалансови сметки. В тази връзка, в баланса не фигурират данните за салдата на сметки от **подгрупи 980, 986 991, 992 и 994 и сметки 9981 и 9989**.

47. В таблиците са заложили контроли (**редове 101-105**) за равнение на сумите с оборотната ведомост и другите справки. При неравнение на данните, в съответните полета на **на червен фон** ще се изписва текстът **"НЕРАВНЕНИЕ !"**. При коректно попълване на данните ще се показва **"О К"**.

48. В случай на неравнение на данните за началните салда на сметките от **групи 10 и 11**, въведени в таблица 'TRIAL-BALANCE' и сумата на началния баланс на **позиция 0400 "Общо за раздел А"** за съответните отчетни групи, на **ред 64** в колоните за начален баланс ще се появи текста **"НЕРАВНЕНИЕ"**.

49. В раздел IV. ВСИЧКО (колони 7 и 8) на баланса автоматично се отразяват корекции в съответните балансови позиции (шифри 0071, 0075, 0076, 0528, 0529 и 0403) само при коректно попълване на таблици 'Status' и 'Intra-Balances' (за общините - и таблица 'Municipal-Bal') във файла с агрегираните данни, който се изпраща на МФ от съответните първостепенни разпоредители, ДВУ и БАН. (При некоректно попълване се показват в колони **"P"** и **"Q"** съответните надписи за грешки и неравнения, маркирани на червен фон).

50. Възможно е при коректно попълване на данните да се появи текстът **"НЕРАВНЕНИЕ !"** в таблица 'BALANCE-SHEET-2017', което да е в резултат от закръгления на сумите при трансформирането на данните от лева в хил. лв. В тези случаи неравнението се отстранява чрез попълване на съответната клетка в таблица 'Rounding'.

X. Указания за таблици 'Income-2017-leva' и 'Income-2017'

51. В тези таблици се представя информация за Отчета за приходите и разходи (ОПР).

Данните в тези таблици се получават автоматично и в тях не се въвеждат ръчно информация.

52. Информацията в тези две таблици е идентична - в таблица 'Income-2017-leva' тя е представена в левове, а в таблица 'Income-2017' - в хил. лв.

53. В таблиците са заложили контроли (**редове 117-121**) за равнение на отразената в отчета за приходите и разходите сума на изменението на нетните активи за периода (**шифър 1000**) с отчетената в баланса сума на този показател (**шифър 0403**) и общия размер на салдата от сметки от раздел 6 и 7, отразени в оборотната ведомост за текущата година (таблица 'TRIAL-BALANCE'), съответно - в оборотната ведомост за предходната година (таблица 'R & E data-2016'). При неравнение на данните, в съответните полета на **на червен фон** ще се изписва текстът **"НЕРАВНЕНИЕ !"**. При коректно попълване на данните ще се показва **"О К"**.

54. В раздел IV. ВСИЧКО (колони 7 и 8) на ОПР автоматично се отразяват корекции в съответните приходни и разходни позиции и общото изменение в нетните активи (шифри 0719, 0606, 0609 и 1000) само при коректно попълване от общината на таблици 'Status' и 'Municipal-Bal' във файла с агрегираните данни, който се изпраща на МФ. (При некоректно попълване се показват в колони **"P"** и **"Q"** съответните надписи за грешки и неравнения, маркирани на червен фон).

55. Възможно е при коректно попълване на данните да се появи текстът **"НЕРАВНЕНИЕ !"** в таблица 'Income-2017', което да е в резултат от закръгления на сумите при трансформирането на данните от лева в хил. лв. В тези случаи неравнението се отстранява чрез попълване на съответната клетка в таблица 'Rounding'.

XI. Указания за таблица 'Rounding'

56. Тази таблица е предназначена за отстраняване на неравнения от закръгления в хил. лв на данните за баланса и ОПР.
57. В случай, че няма неравнения от закръгления в хил. лв в баланса и ОПР, в тази таблица ще фигурират три съобщения за липса на неравнение в баланса (между балансови активи и пасиви), задбалансовите позиции и изменението на нетните активи за периода (клетки **A3**, **A59** и **A128**).
58. В случай, че има неравнения от закръгления в хил. лв в *балансовите позиции* (разлика между общата стойност на актива и общата стойност на пасива), *задбалансовите позиции* (разлика от закръгления в хил. лв между задбалансови активи и задбалансови пасиви) или в *изменението на нетните активи* (разлика от закръгления в хил. лв на отчетената в баланса сума по тази позиция и сумата, отчетена по нея в ОПР) ще се появи съобщение за неравнение в клетки **A3**, **A59** и **A128**, заедно със съответните полета, в които да се въведе корекция за отстраняване на неравнението, разположени от колона "С" до колона "Q".
59. За отстраняване на неравнението от закръгления в хил. лв в *балансовите позиции* са предвидени 4 позиции (по две за актива и пасива), в *задбалансовите позиции* - 2 позиции (по една за задбалансови активи и задбалансови пасиви) в *изменението на нетните активи* - три позиции от ОПР.
60. Конкретните балансови позиции и позиции на ОПР, по които да се разпредели сумата на неравнението се селектират от съответната колона "Шифър" (разположена в колони "С", "G", "K", "O") чрез избор на съответен код на позицията (това е кодът от колона "Шифър" на баланса и ОПР). В съответните клетки на таблицата е заложена възможност за попълване само на цели числа в интервала $[-2; +2]$.
61. Изборът на конкретните кодове на позициите за разпределение на сумата на неравнението се извършва по преценка на бюджетната организация в зависимост от конкретната ситуация на неравнението. Така например, ако е налице неравнение от 1 хил. лв (превишение на актива над пасива) то може да се премахне чрез въвеждане в съответната клетка на намаление на позиция на балансови активи (въвежда се числото -1) или чрез увеличение на позиция от балансовите пасиви (въвежда се числото $+1$).
62. В случай, че неравнението в абсолютна стойност е 2 хил. лв или повече, се препоръчва разпределението да се извършва по максимално възможен брой позиции (при неравнение от 2 хил. лв се въвежда корекция в две позиции, при неравнение от 3 хил. лв - в три позиции и т.н.).
63. При коректно попълване на таблицата неравнението се отстранява и се появява съобщение в тази таблица, че няма неравнение на съответните позиции (активи и пасиви, задбалансови позиции и изменение на нетните активи) в клетки **A3**, **A59** и **A128**, като клетките за попълване на числата за отстраняване на неравнението ще продължат да фигурират с нанесените корекции.

XII. Указания за таблици 'NF-KSF-TRIAL-BAL-2017', 'RA-TRIAL-BAL-2017', 'DES-TRIAL-BAL-2017' и 'DMP-TRIAL-BAL-2017'

64. В таблица *'NF-KSF-TRIAL-BAL-2017'* се попълват данните за операциите със средства на Националния фонд от структурните фондове и Кохезионния фонд, и произтичащите от тях приходи, разходи, трансфери, активи, пасиви и задбалансови позиции (средствата по *м. 2.1* от *ДДС № 01/2017*
65. В таблица *'RA-TRIAL-BAL-2017'* се попълват данните за операциите с администрираните от Разплащателната агенция към ДФ "Земеделие" средства, и произтичащите от тях приходи, разходи, трансфери, активи, пасиви и задбалансови позиции (средствата по *м. 2.2* от *ДДС № 01/2017*
66. Таблица *'NF-KSF-TRIAL-BAL-2017'* се попълва, както от структурите на Националния фонд, така и от съответните бенефициенти за тези средства. Тази таблица не се попълва от НФ и бенефициентите за останалите средства на НФ (средствата по *м. 2.3* и *2.4* от *ДДС № 01/2017 г.*) - за тази цел се изпо таблици *'DES-TRIAL-BAL-2017'* или *'DMP-TRIAL-BAL-2017'* (виж т. 68 и 69 по-
67. Таблица *'RA-TRIAL-BAL-2017'* се попълва, както от Разплащателната агенция към ДФ "Земеделие" така и от съответните бенефициенти само за тези средства на агенцията, обект на разглеждане в писма на МФ *ДДС № 06/2008 г.* и *ДДС № 07/2008 г.*
68. В таблица *'DES-TRIAL-BAL-2017'* се попълват данните за всички други средства от Европейския съюз, посочени в *м. 2.3* от *ДДС № 01/2017 г.*
69. В таблица *'DMP-TRIAL-BAL-2017'* се попълват данните за средствата по други международни програми, посочени в *м. 2.4* и *2.5* от *ДДС № 01/2017 г.*
70. Данните от таблици *'NF-KSF-TRIAL-BAL-2017'*, *'RA-TRIAL-BAL-2017'*, *'DES-TRIAL-BAL-2017'* и *'DMP-TRIAL-BAL-2017'* се включват автоматично в таблица *'TRIAL-BALANCE'* (виж т. 17 по-горе).
71. Във всяка една от тези четири таблици са заложени съответните контроли и съобщения за грешни крайни салда така както е посочено по-горе в т. 27 и т. 28.
72. Обратните ведомости в тези четири таблици също се попълват *в лева (със стотинки)*.

XII. Указания за отпечатване

73. В съответните таблици е заложен обхватът на **Print area**, който може да се променя.
74. При отпечатване, съответните полета може да се копират *на отделен файл*, да им се зададат желани цвят за текст и фон на клетката и така да се отпечатат. При отпечатване на таблиците, копирането на отделен файл е уместно да се съпроводи и с трансформирането на формулите в

стойности (маркира се текста, извиква се командата **Copy** , върху маркирания текст се активира командата **Paste Special** и от нейното меню се отбелязва **Values**). По този начин ще се позволи безпроблемното редактиране на данните (изтриване на излишни редове и др.) за целите на отпечатването.

---

17 r.

C

ле-

гра-

1Я

72).

72).

ЛЗВАТ
ДОЛУ)

'017'

,

